

Grygar: Nebezpečně nakloněné kyvadlo anebo nacismus jako menší zlo

prvnizpravy.cz/zpravy/zpravy/grygar-nebezpecne-naklonene-kyvadlo-anebo-nacismus-jako-mensi-zlo

zprávy

„Vrať svůj meč, kde byl. Všichni, kdo se chápou meče, mečem zajdou.“ Matouš 26: 52

Mojmír Grygar

27. března 2023 - 02:20

V nepravidelném rytmu politického vývoje se uplatňuje logika kyvadlového pohybu, píše v komentáři pro Prvnizpravy.cz Mojmír Grygar.

Ovládne-li moc ve státě síla A oponující síle B, pro stoupence síly B je velmi obtížné, ne-li nemožné, jakkoli opatrně a třeba jen v nepatrné míře hájit své stanovisko. Za německé okupace levicové názory, zejména když vycházely z marxistických nebo prosovětských zdrojů, neměly nejmenší šanci se projevit ve veřejném prostoru.

Právě tak po válce lidé, na které padlo podezření z kolaborace, třeba vymyšlené nebo tak či onak pomýlené, jen s velkými obtížemi se dovolávali spravedlnosti. Zkuste dnes říct něco pozitivního o Rusku mezi vášnivými stoupenci Zelenského vlády, a se zlou se potážete. Nestačíte se divit, když pobaltské státy považují za nejlepší konečné řešení (Endlösung) otázky svých početných ruských menšin násilnou asimilací, zahájenou zákazem ruštiny na základních školách. Není ani třeba povědět, čemu se to podobá – dobře to známe z našich dějin.

Pokud jste si nevšimli, že kyvadlo je nakloněno na protilehlou stranu, nepochopíte, proč v Rize zahalili pomník Puškina tmavým pytle a stejně vám zůstane rozum stát, dozvíte-li se, že estonská vláda chce ve městě Narva, jehož obyvatelé jsou z 80 % Rusové, v noci tajně zbourat pomník obětem války a německé okupace. Také nepochopíte, proč se u nás skládají lidé na zakoupení mohutné vražedné zbraně, která válku v žádném případě nezkrátí. Donátoři by měli dostat údaje o tom, kolik lidských životů bude mít tato střela hromadného ničení na svědomí. (Žádná zbraň ovšem svědomí nemá.) Jde-li o pomoc obyvatelům strádajícím válkou, proč se peníze nevynaloží na léky, zdravotnické potřeby, deky, ošacení nebo na montované domky a stavební materiál? Kde se v našich lidech vzata ta nenávist, kterou jeden náš dobrovolník vyjádřil větou, jejíž cynismus svědčí o jeho totálním fanatismu a odlidštění: **„Jedu do Bachmutu zastřelit si pár Rusů.“** My starší jsme něco

podobného slyšeli za války od Němců odjíždějících na východní frontu. Co se to, proboha, stalo s národem Masaryka? Znají naši váleční fanatici jméno Petra Chelčického, který uprostřed husitských válek vzýval k složení zbraní a nastolení míru?

Budu-li se zabývat přítomností nacismu na Ukrajině, jsem si vědom, že postupují proti pohybu kyvadla, které se v Haliči, kolébce pogromů, dalo již před druhou světovou válkou do pohybu, kdy ukrajinští nacionalisté propadli představě, že se ve svém úsilí o získání národní a státní samostatnosti mohou spolehnout na Hitlera. Vyhovovala jim sázka na hrubou sílu; Stěpan Bandera, ideolog tohoto hnutí, viděl v teroru legitimní způsob boje. Proto považoval za žádoucí uchýlit se ve svém boji pod záštitu hákového kříže. Když skončila válka, Bandera a jeho lidé našli útočiště na Západě, zejména ve Spolkové republice a v Kanadě. Využili příležitost klíčového politického zvratu druhé půle 20. století, jímž byla okamžitá proměna spřáteleného Sovětského svazu ve stát nepřátelský a nebezpečný (ani ne tak vojensky, jako ideologicky – výzvou k revoluci adresovanou všem utlačovaným, kolonizovaným, poníženým). Velkolepý gambit, přemet figur na šachovnici světové politiky, vedl k nepřipustnému relativismu hodnot a sil, které se utkaly za války v boji na život a na smrt. Banderovci získali hned po válce podporu na Západě jen proto, že se mohli zařadit do protisovětské fronty.

Když v Americe dali asi tisíci významným nacistům, specialistům ve zbrojním průmyslu (Braun), zkušeným stratégům a vyzvědačům východní fronty (Gehlen) občanská práva a vynikající místa, proč by netolerovali početné ukrajinské nacionalisty, kteří ještě včera bojovali proti Sovětskému svazu a překypovali starou nenávistí i

vojenskými zkušenostmi? Tisíce banderovců přezimovaly na Západě, aby se po rozpadu SSSR začaly vracet domů – americký pas jim otvíral dveře a posty ve státních úřadech i soukromém sektoru. Na druhé straně Chruščov v roce 1950 přemluvil Stalina, aby udělil milost ukrajinským zajatcům odsouzeným za účast v nacistických vojenských jednotkách. Zdůvodnil to tím, že tato velkorysost ponese plody, krajní nacionalisté návrat domů ocení a rozjitřená situace na Ukrajině se zklidní. Tato iluze, kterou mocenské složky sdílely až do rozpadu SSSR, se ukázala v procesu dělení velkého státního celku jako chybná, falešná, nesmyslná.

Hranice samostatného ukrajinského státu neodpovídaly národnostnímu osídlení, které mělo dávné historické kořeny. V té době také začal proces záměrné ukrajinizace země. Ruku v ruce s tím se začaly přepisovat dějiny země. U nás jsme tento výrazný pohyb kyvadla zaznamenali až v roce 2014, kdy povstání na kyjevském Majdanu způsobilo násilnou změnu vlády a kdy se ruské obyvatelstvo na Donbase vzbouřilo proti zákonům, které drasticky omezily jejich právo na jazyk, zvyky a kulturu. Vládě se nepodařilo násilím obsadit východní provincie a pouze uzavření Minských dohod zabránilo drtivé porážce ukrajinských státních i soukromých vojenských oddílů.

Již v této fázi protiruské ukrajinské války bylo nápadné, že jejím západním podporovatelům vůbec nevadilo, že rozhodující silou tohoto převratu byly krajně pravicové skupiny, které se za války otevřeně zapojily do Hitlerova východního tažení. Odkud se však dnes bere ta shovívavost k ostře protidemokratickým frakcím, jako je Pravý sektor, strana Svobody nebo různé ozbrojené složky pravicových oligarchů? Odkud přezírání nacistických symbolů, hesel

a rituálů, které se objevily na veřejnosti, zejména v ozbrojených složkách a při protiruských teroristických akcích, jako bylo upálení několika desítek ruských demonstrantů v Oděse v dubnu 2014? Odpověď je prostá: Američanům, kteří potlačovali lidová povstání v jihoamerických republikách, nevadilo, že lídři ozbrojené pravicové opozice (Somosa, Pinochet, Noriega) byli diktátoři, kteří se neštíteli ani těch nejtěžších forem násilí (atentát na arcibiskupa Romera v kostele).

Naše veřejnost nebyla dostatečně informována o rozsahu a závažnosti různých forem teroristického boje na Ukrajině. Kdo u nás věděl a ví, že tajné služby již nejméně deset let pořizují seznamy nežádoucích lidí určených k likvidaci? Nazývaly je ironicky „mírotvorci“, a vyšlo najevo, že dnes si kupují drahé americké elektronické zabezpečovací systémy, které umožňují neomezené sbírání a chránění dat.

Zatímco prezident Porošenko se veřejně hlásil k zprofanovaným politickým a vojenským skupinám, Zelenskyj svým rusko–židovským původem a volebním slibem o urovnání konfliktu na východě země vzbuzoval očekávání, bohužel falešné, že nedá pravicovým extrémistům naději se prosadit. Tuto domněnku podporoval i fakt, že extrémní pravice v prezidentských volbách utrpěla drtivou porážku, neuspěla ani ikona oranžové revoluce Tymošenková. Předáci a velitelé krajního křídla nacionalistů to nepovažovali za neúspěch, počítali s tím, že díky své vojenské připravenosti a disciplíně výrazně prosadí své záměry, jednak skrytě cestou teroru, jednak veřejně na bitevním poli; soutěžení v politické aréně nepovažovali za žádoucí ani důležité.

Když ruské oddíly vtrhly na Ukrajinu (jako cíl této akce se uváděla obrana ruského obyvatelstva a potírání nacismu), v první fázi bojů důležitou roli sehrály elitní oddíly Azov, známé tím, že se hlásily k tradici Banderova ničím nelimitovaného antirusismu. Objevovaly se sice zprávy o účasti vojáků Pravého sektoru i v jiných válečných střetech, ale z nich nebylo možné odhadnout, jak velké důvěře se tyto skupiny těší u kyjevské vlády. Teprve nedávný okázalý pohřeb Dmytra Kocubajla, který padl v bojích u Avdiivky, ukázal v pravém světle pevné sepětí extrémního křídla nacismem křtěného hnutí s centrem moci v Kyjevě. Potvrdil to velitel ukrajinské armády Valerij Zalužnyj, který o Kocubajlovi prohlásil, že to „nebyl jen jeden z nejlepších, ale nejlepší z nejlepších“. Tuto poctu zopakoval Zelenskyj, když na pohřeb padlého velitele v kyjevském chrámu svatého Michala přivedl dokonce finskou vládní delegaci.

Tomáš Vlach, dopisovatel Lidových novin, který sleduje události na Ukrajině, pokud vím, již od roku 2014 a ve všem všudy zaujímá antiruskou pozici, u Kocubajly sice nikde nenašel stopy nacismu (jakoby ti ultranacionalisti museli mít pokaždé na kabátě přišity nacistické a nacismem inspirované odznaky a jakoby hajlování bylo jejich běžným pozdravem), ale nemůže přehlédnout, že „nejlepší bojovník“ pocházel z Ivano–Frankovské oblasti, kde je hluboko zakořeněná tradice protisovětského odporu a kde jeho předkové, rodáci a členové rodiny „bojovali od 50. let se zbraní v ruce a dodnes jsou v každé vesnici pomníčky nacionalistického lídra Stěpana Bandery“. Marnost nad marnost – tuto skvrnu nevyčistíš bez porušení látky. Nikdo nesmaže, že banderovci hledali pomoc v Hitlerově Německu již před válkou a že pod jeho patronací vedli svou při se Sovětským svazem.

Vlach shrnul v poslední větě dnešní krédo Západu, které patří k vyznání víry všech stoupenců obnoveného Drang nach Osten, tentokrát proti Putinovu Rusku: „Pověst věčných rebelů Právého sektoru či nacistická symbolika u Azova je nejednou menším nebezpečím než to, co přichází z východu.“ To je konečně jasná řeč. Nejde již jen o přirovnání Putina k Hitlerovi, kterým američtí a pravicovní komentátoři reagovali na připojení Krymu k Rusku, nýbrž o to, že Rusko vzbuzuje u našich příkladných demokratů víc negativních pocitů, než nacismus. Putina tehdy přirovnal k Führerovi dokonce i německý prezident Gauck, který měl spíš mlčet, protože jeho otec jako velitel v okupovaném Polsku byl odsouzen Sověty za válečné zločiny, a on sám, vychovaný v přísném nacistickém duchu, se ve svých vzpomínkách nezabývá pocitem viny, ani neobjasňuje, proč hledal útočiště v úctyhodném povolání kazatele, které bylo zcela mimo tradici jeho rodiny.

To, co se dnes děje na Ukrajině a v Rusku, ale právě tak to platí o Británii, Francii, Německu nebo Spojených státech, nemůže být přijímáno bez výhrad, ani válečná situace nemůže umlčet kritické posouzení – padni komu padni. Svět není rozdělen na říši Dobra a Zla, spravedlnost a pravda se neřídí klikatou čarou dnešního bojiště.

Je-li zkušenost ukrajinských patriotů typu Kocubajly tou pákou, která má převrátit výsledek světové války z nohou na hlavu (Stalin jako větší škůdce než Hitler, a Putin jako dědic obou diktátorů), potom toto přepisování dějin podle politiků a generálů, lidí z různých důvodů posedlých válkou (profesor Koukolík je řadí mezi deprivanty, psychicky postižené jedince), nemá šanci na trvalý úspěch.

Nerozhoduje, jak dlouho bude trvat, než se falešná konstrukce zřítí: síly, které ji celá desetiletí budují, mohou mnoho lidí udržovat v bludu po dlouhou dobu, ale nikdy ne všechny a stále. Kyvadlo dějin se nikdy nezastaví a dnes se dostalo do bodu, kdy buď bude postupovat dál k neuralgickému stupni třetí světové války, nebo se pomalu začne vracet zpět.

(rp,prvnizpravy.cz,foto:arch.)